

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Historia Provinciæ Paraquariæ Societatis Jesv

Techo, Nicolas

Leodii, MDCLXXIII.

Cap. 7. Arx Boni-aëris fundatur, & infeliciter cum Barbaris pugnatur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38528

mediâ temperie gaudere; vastissima Parana littora innumeris populis ad servitium idoneis habitari; piscationem, venationemque multò quàm in quavis Europæ parte esse magis variam; & super hæc ostenderet auri argenti que frustra, & multa ex his metallis instrumenta ab Paraquariensibus Alexii interfectoibus redempta, quæ falsò hujus fluminis divitias arbitrabatur, ita Hispanorum animi permoti sunt, ut plerique in eam provinciam mitti ambirent. Exinde certè Parana ab Gavori argento aut argenti spe fluvius Argenteus specioso magis quàm veridico nomine dicitur appellatus. Eadem Gravotus Carolo Quinto Cæsari cum retulisset, Senatusconsultum habitum est, decretumque ut numerosa colonia in eam Americæ partem duceretur. Delectu habito, duo millia supra ducentos, præter nauticam turbam, duce Petro Mendoga primariæ nobilitatis viro, Cæsaris dapifero, fluminis Argentei & Paraquarii prætoriam potestatem adepti, quatuordecim navibus imponuntur: quos inter eminebant (nam Hispana nobilitas in spem Argenti exarserat) Didacus Mendoga prætoris frater, Franciscus Mendoga Maximiliani Romanorum Regis quondam œconomus, Carolus Dubrinus Caroli Quinti Cæsaris collactaneus, Joannes Oforius classis legatus, sanguine & bello Italico clarus, Ludovicus Peres Divæ Theresiæ frater, Bernardus centurio Genuensis, amplissimum gradum apud Doriam olim meritis, Jacobus Ramua Flander, ut taceam Gusmanos, Riberas, Rocas, Bracamontios, Manriques, Aguilarios, Lucanos, Ajolas, Italas, & alios nobiles ad eò notabili numero, ut duo & triginta domorum illustrium, dominiorumque hæredes (Majorafgos Hispani vocant) in eâ classe censerentur. Hi omnes anno millesimo quingentesimo trigesimo quinto Gadibus solventes, ubi æquatorum fecuere, ab se invicem tempestate distracti in varias partes delati sunt. Didacus Mendoga Prætoris frater recto itinere cum paucis navibus pacato jam mari ad fluvium Argenteum cursum feliciter direxit. Prætor cum reliquis ad Brasiliæ portum Januariensem se contulit, ubi dam ventos præstolaretur, Joannem Oforium legatum suum ob comitatem & animi robur invidiæ obnoxium, ambitionis temerè insinulatum, quòd insinuisse diceretur brevi rei summam ad se derivandam, non auditâ causâ, pugionibus confodi jussit; tantâ plerorumque indignatione ut idcirco multi in Brasiliâ remanserint, & alii de deferendo duce consilia cõstulerint; sed antequam defectio penitus coalesceret, Prætor è Brasiliâ quanticus solvens non diu post Didaco Mendogæ in fluminis Argentei ostio naves planarum carinarum ad usum transvadationis fabricanti se iungit, qui auditâ Oforii nece dixisse fertur, vereri se, ne acerbum fratris facinus totius classis infortunio plecteretur.

PRÆTOR reunitis viribus classem promoveri, & ad alteram fluminis Argentei ripam transmitti iubet, in quam omnium primus cum insilisset Sanchius del Campo Prætoris cognatus, sociis exclamationem suadens, commendatâ bonitate æris, occasionem dedit arcem quinquaginta ab ostio leucis, & trigesimo ferme quinto altitudinis Australis gradu, Bonæ spei promontorio ex parallelo obversam, statim ibi condi cœptam, Boni-æris nomine sub Beatæ Virginis tutelâ nuncupandi. Sed fabricam arcis urgentibus indigenæ insurgunt, aliquot Hispanos ex insidiis mactant, reliquos, ne vallo exeant, incursionibus terrent. Quibus rebus permotus Prætor, Didacum Mendogam fratrem ad reprimendam inhospitalem gentem cum quantâ vellet militum manu amandat. Is trecentis peditibus, & aliquot ex primâ nobilitate equitibus secum assumptis, expeditione susceptâ, postridi quam discesserat, eò pervenit, ubi ingens palus extremâ sui parte rivum efficiebat; in cujus alterâ ripâ, tria circiter Barbarorum millia in pugnam se explicuerant. Coacto belli consilio plerique autumabant expectandum hostem faciliè & tutò in transvadatione opprimendum. Sed Didacus Mendoga statim invadendum censuit, jussitque explorato vado pedites transvadare; in quos Barbari tantâ celeritate irruerunt, ut nec sclopeta aquis corrupta explodere, nec ex arte pugnare Hispanis spatium datum sit. Barbarorum tamen magna clades facta est, donec Bartholomæus Bracamontius, & Parafernus Ribera peditum ductores, numero oppres-

Paraquarium coloniam ducit.

Fluminis Argentei nominis origo.

Nobilitas primorum Paraquaria coloniarum.

1535.

Joannes Oforius in consilio necatur.

CAPUT VII.
Arx Boni æris fundatur & infeliciter cum Barbaris pugnatur.

Portus Boni æris nominis origo.

Nobilitas Hispanorum cades.

cadere: occisis plerisque peditibus, pauci equites in confertissimos irruere ausi, deridiculo Barbaris fuere; nam equi ex recenti navigatione flaccidi & enerves, frænorum ex longa disuetudine impatientes, rigidâ cervice immotos equites telis hostium exponebant; quocirca fessores nullo negotio fugati deturbatique sunt. Inter primos Joannes Manriques eques nobilissimus obruncatur, obruncatorem Didacus Mendoça dum lanceâ transfadigit, ipse lapide missili & Barbarorum concursu, nequicquam protegente Ramiro Gufmano, prosternitur. Occiso duce fit fuga, Barbaris interim pro moregentis cadaverum capita obruncantibus, & diu capillis jactata circumlataque insolenter ostendantibus. In fuga & pugna universim ducenti & viginti-quinque Hispani, ingens pro paucitate numerus, desiderati sunt. Lucanus eques vulneribus confossus, ignobili fluvio, in cujus litore fugiens occidit, nomen suum, perseverante adhuc famâ, dedit. Narrant multos Olorianæ necis complices eâ in pugna cecidisse. Ut scias quo fato iis pereundum, qui violenta machinantur. Accepto cladis nuncio, mirum quantum Prætor fratris & tot nobilium virorum neci indoluerit: dolorem auxit funesta mors Medrano equiti nobilissimo in vindictam (ut suspicio est) Olorianæ etiam cædis in ipsa arce sine indicio parricidæ illata.

*Didacus
Mendoça
trucidatur.*

*Medrani fu-
nista mors.*

CAPUT

VIII.

Novi colo-
ni fame ve-
xantur, &
Petrus Men-
doça Prætor
moritur.

*Maldonata
leana obstre-
tricitur.*

*Feris exponi-
tur.*

*Ab leana li-
beratur.*

*Judiciorum
severitas.*

*Arx Corpo-
ris Christi.*

*Mors Petri
Mendoça
Prætoris.*

HAs clades, consumpto advestitio commeatu, sequuta fames adeo fœda, ut humanis cadaveribus & nefandis rebus multi vitam sustentarent: repertus qui fratris demortui viscera comederet, & patibularia cadavera ad usque ossa roderet: nam extra vallum progredi Barbarorum atrocitas, ferarum metus, & ducum severæ leges neminem sinebant. Inventa tamen mulier est, quæ animo reputans famis incommoda, maluit se Barbarorum ferarumque periculo committere, quàm lenta rabie torqueri: quapropter clam omnibus abiens, per campos diu vagata, tandem sub noctem in antrum successit, ubi cum leenam parturientem invenisset, renovato antiquitatis exemplo, obstetricari est aulâ, non sine suo commodo: nam leana feritatis oblita quotidianam prædam suis catulis & suæ obstetrici ex æquo eouque permisit, donec illa in Barbarorum manus incidens, post variam fortunam, ab Hispanis redempta, postliminio arci restitueretur. Ob fugam vero temeritatis & inobsequii accusata, inaudito severitatis exemplo in pœnam extra vallum feris exposita est: periissetque nisi Dei beneficio leana, quam in partu iuverat, inter socias prima adventasset & contra cæterarum rabiem innocentem obstetricem defendisset. Quâ re perspectâ, ne crudeliores feris homines viderentur, soluta absolutâque est: & Maldonata (nam id ei nomen erat) testis luculentissima rei probatissimæ suis casibus diu supervixit. Quis tantæ severitatis iudex fuerit, absente tantisper Prætoris, incertum est. Certum tamen adeo severas tum fuisse leges, ut lactucæ furtum miles auribus luerit, & alter ob subreptum olus infamiâ deformatus sit. Vigente adhuc apud novos colonos Europæorum judiciorum integritate: quæ utinam in posteris perseveraret ad vindictam magnorum scelerum impunitate passim sese corroborantium. Prætor acerbitate rerum exanimatus, cum de Gavoti argento, de terrarum adiacentium conditione, de spe fundandarum urbium per se & milites suos quaquaversum missos quæsisset, & omnia minora votis apparerent, susceptæ expeditionis pertæsus, constructâ in Tymbusiorum finibus Corporis Christi arce, & Mosquerâ cum sociis ex Brasiliæ finibus in colonorum numerum recepto, raptim armari navim jubet: constitutoque in Boni aëris præfectum Francisco Ruisio, & qui sui Prætoris vices gereret Joanne Oiola Guipuscoensi, soluit in Europam. Verùm incomodissimâ navigatione usus, consumpto exiguo commeatu, ad sordidas escas redactus, ex fætæ canis comestâ carne in furorem cum aliquot comitibus actus miserum in modum expiravit. Fama est plures ex his, quos secum Petrus Mendoça in hanc expeditionem traxerat, sub Borbonio in obsidione Romana meruisse; unde reduces pudore odiosæ militiæ in hanc Americæ partem navigasse, & ideo plerosque iram Dei meruisse.